

Fængselsfunktionæren

FÆNGSELSFORBUNDET

NR 10
OKT 2014

KRIMINALFORSORGENS NYE
ORGANISATION ER I LUFTEN

FÆNGSELSBETJENTE ARBEJDER
I LANDETS FARLIGSTE BRANCHE

BANDEMIX: HA, BLACK COBRA
OG BANDIDOS I SAMME HUS?

INDHOLD

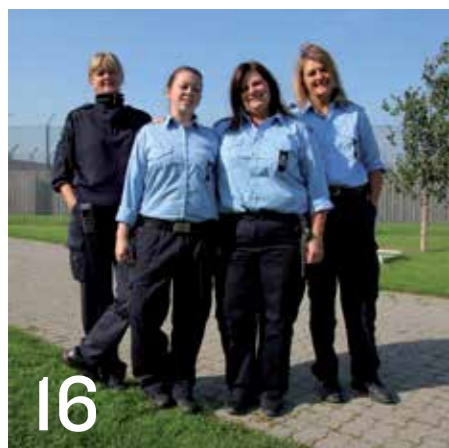
06

08

12

16

18

20

- 4 Ét overfald om dagen
- 5 Samråd: Gammel vin på nye flasker
- 6 To overfald på 14 dage i Vridsløselille
- 8 Landets farligste branche
- 10 Kort nyt
- 12 Black Cobra, Bloodz og Bandidos i samme hus?
- 14 Ny organisation træder i kraft
- 16 Sagsbehandling skaber tillid mellem indsatte og ansatte
- 18 Gode råd hvis du bliver anklaget i en disciplinærsag
- 20 Blå blink på fangetransporterne

BEMANDINGEN PASSER IKKE MED AMBITIONERNE

Af Kim Østerby, formand for Fængselsforbundet

Så gik det galt igen. Denne gang i Nørre Snede hvor to fængselsbetjente blev overfaldet af en indsat uden varsel. Det var et grimt overfald. Jeg forstår godt, hvis både betjente og kollegaer er rystede.

Man skal passe på med at sammenkoble et enkelt tilfælde med den generelle udvikling i fængslerne.

Det er dog alligevel nærliggende at se de mange overfald på betjente som udtryk for en generel udvikling i Kriminalforsorgen. Sandheden er jo, at vi går rundt blandt fanger, som kan være farlige. En del er så psykisk syge at de slet ikke burde sidde hos os.

Det ironiske er, at politikerne satte ambitionerne i vejret med den seneste flerårsaftale. Alligevel går udviklingen i den forkerte retning.

Politikerne ønskede færre gengangere i fængslerne. Bedre dynamisk sikkerhed. Opgaven skulle i fokus, og betjenten skulle være omdrejningspunkt.

Men hvad gjorde man som det første? Man skar i bemanningen. En underlig måde at indfri de store ambitioner på. Min påstand er, at vi simpelthen ikke længere er betjente nok til at klare opgaverne på forsvarlig vis. Fangerne er blevet vanskeligere at håndtere og mere voldelige.

Selv inspektøren i Statsfængslet Midtjylland var chokeret over overfaldet i Nørre Snede. Han har aldrig oplevet noget lignende i de 18 år, han har været i fængslet.

Vi skal desværre ikke satse for meget på, at vores politiske chef kommer os til undsætning. Som det fremgår af dette blad, havde hun ingen nye løsningsforslag med, da hun blev indkaldt til samråd om problemerne i september. Justitsministerens bedste bud var at få ansat de psykiatriske konsulenter, som længe skulle have været på plads.

To ting bør gøres nu og her.

For det første bør klienterne screenes mere forsvarligt. Vi skal sikre, at de sidder de rigtige steder i forhold til deres adfærd, behov og forhistorie.

For det andet skal de nye lokale sikkerheds- og ressourceudvalg på banen. De skal sikre, at postbesættelsen anvendes rigtigt i forhold til sikkerheden.

På længere sigt er det afgørende, at bemanningen svarer til behovet. Politikerne får ikke færre gengangere i fængslerne med færre betjente på vagt.

Så simpelt er det.

Udgivet af:
Fængselsforbundet
Ramsingsvej 28 A, st. th.
2500 Valby

Tlf. 7255 9976

www.faengselsforbundet.dk

ISSN: 0902-8897

ISSN: 2245-6635 (online)

Artikler og indlæg modtages på:
redaktion@faengselsforbundet.dk senest den 14. i hver måned. Debatindlæg (max 750 ord) sendes med navn, stilling og tjenestested. Send gerne fotos med.

Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere i indsendte tekster. De holdninger, der kommer til udtryk i indlæg og artikler, er ikke nødvendigvis et udtryk for forbundets holdning. Hvis intet andet er angivet, er materialet skrevet af redaktøren.

Redaktion:
Forbundsformand Kim Østerby (ansvh.)
Redaktør Søren Gregersen, tlf. 72 55 99 91

Produktion og tryk: PE Offset A/S
Grafisk design: kroyergrafik.dk

Foto: Nicolai Perjesi, Andreas Graae, Kim Simonsen, Søren Gregersen, Jens Diederichsen

Forsidefoto: Statsfængslet i Nyborg

ÉT OVERFALD OM DAGEN

De indsatte i landets fængsler bliver mere og mere voldelige. I gennemsnit er der en voldsepisode hver dag.

Af Søren Gregersen

Midt i september blev to fængselsbetjente overfaldet i Fængslet i Nørre Snede.

De to betjente var ved at overføre en 24-årig mandlig indsat fra én afdeling til en anden. Manden blev ophidset og forsøgte at kvæle den ene betjent. Fængselsinspektør Niels Kløve Larsen var efterfølgende rystet: "Jeg har ikke tidligere i mine 18 år på stedet oplevet noget, der kommer op på det her niveau," sagde han til Horsens Folkeblad.

Overfaldet er blot det seneste eksempel på, at miljøet i fængslerne er blevet farligere for de ansatte.

Alene i 2013 var der 363 voldsepisoder. Altså i gennemsnit én episode hver dag ifølge Kriminalforsorgens statistik.

Og eftersom flere medarbejdere kan være berørt af samme episode, er antallet af voldsramte medarbejdere endnu større. I alt var 457 medarbejdere involveret i volds- eller trusselsepisoder i 2013. Det er næsten hundrede flere end året før.

Hovedparten af de 457 medarbejdere udsættes for trusler. Det er tilfældet for 268 medarbejdere. 154 medarbejdere har oplevet en kombination af vold og trusler. 29 medarbejdere har oplevet vold. Endelig har 6 oplevet hærværk.

Det er især de voldelige overfald, som bekymrer Fængselsforbundets formand, Kim Østerby: "Vi har på det seneste set en række meget grove overfald, som desværre kan få store menneskelige konsekvenser," siger han.

Han mener, at politikerne ikke har gennemtænkt konsekvenserne af at flytte de bløde kriminelle ud i samfundstjeneste og fodlænker.

"Det betyder, at vi sidder tilbage med de hårde fanger. Samtidig med, at vi skal levere besparelser på 60 millioner kroner på vagtplanlægningen. Det hænger slet ikke sammen."

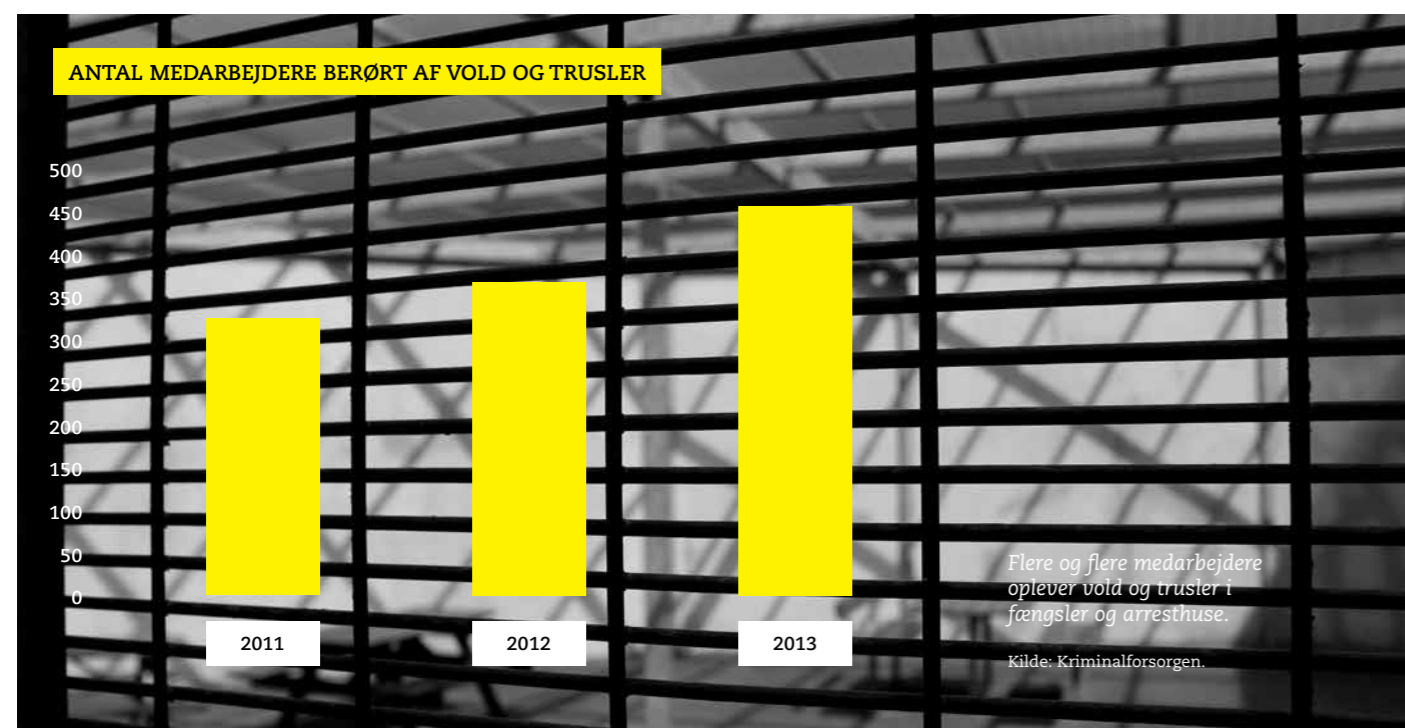
40 MEDARBEJDERE RAMT I MIDTJYLLAND

Det seneste overfald i Nørre Snede er ikke en enlig svale. I alt har 40 medarbejdere været involveret i voldsepisoder i Statsfængslet Midtjylland i 2013. Året før var det kun 17. Udviklingen går også i den forkerte retning i Statsfængslet ved Sønder Omme, hvor antallet af ramte medarbejdere er fordoblet fra 8 til 17.

Også i de lukkede fængslerne stiger volden. Eksempelvis blev 17 medarbejdere udsat for vold eller trusler på Anstalten ved Herstedvester i 2013 mod kun tre året før. På samme måde er antallet af ramte medarbejdere steget fra 18 til 36 på Statsfængslet i Vridsløse-lille.

I arresthusene er det især Køge og Esbjerg, som har været ramt. I de to arresthuse blev henholdsvis 12 og 11 medarbejdere udsat for vold og trusler i 2013.

Udviklingen fortsætter i 2014, hvor 285 medarbejdere har været berørt af vold og trusler i årets første otte måneder.

SAMRÅD OM PSYKISK SYGE
I FÆNGSLERNE VAR:

GAMMEL VIN PÅ NYE FLASKER

Justitsministeren var midt i september kaldt til samråd i retsudvalget. Hun skulle svare på, hvad hun vil gøre for at sikre, at fængselsbetjente ikke bliver overfaldet af psykisk syge fanger. Hun svarede i form af gamle og vindfrie initiativer.

Af Andreas Graae

Det står skidt til med hjælpen til de mange psykisk syge, der afsønes i landets fængsler og arresthuse. Og det går hårdt ud over fængselsbetjentene, hvilket sommerens grove overfald er bevis på.

De seneste overfald i blandt andet Statsfængslet i Vridsløselille og Fængslet ved Nørre Snede fik derfor formanden for Folketingets retsudvalg, Karina Lorentzen Dehnhardt (SF), til at kalde justitsminister Karen Hækkerup (S) i samråd om problematikken.

"Hvad vil ministeren gøre for at identificere psykiske sygdomme hos de indsatte, når ministeren vil droppe screening i fængslerne?" spurgte retsudvalgsformanden.

Hun henviste til en screeningsundersøgelse fra Vestre Fængsel, som viser, at ni ud af ti indsatte havde psykiatriske diagnoser, og at otte procent er direkte psykotiske. En screening som justitsministeren har droppet at udvide til resten af landet, selvom hun ellers selv havde foreslået det nogle år forinden.

Justitsministeren pegede på de nye modtagelsesafdelinger som et redskab til at spotte psykisk syge, når de kommer til fængslet. "Det vigtige er ikke, om vi kalder det en screening eller en samtale ved modtagelsen i fængslet. Det handler om, hvordan vi stiller spørgsmålene, hvem der stiller spørgsmålene, og hvordan vi følger op, hvis vi konstaterer, at den indsatte har psykiske problemer."

PSYKIATRISKE KONSULENTER MANGLER

Karina Lorentzen Dehnhardt spurgte også, hvad justitsministeren vil gøre for at hjælpe de psykisk syge indsatte, der nu engang sidder i fængslerne. Hun henviste til Kriminalforsorgens brugerundersøgelse, som viser, at kun hver tredje indsat føler, de har adgang til den psykiatriske eller psykologiske bistand, de har behov for.

Som svar på det pegede Karen Hækkerup på et initiativ fra den seneste flerårssaftale om, at alle arresthuse skal have psykiatriske konsulenter tilknyttet. Indtil videre er det dog kun 25 ud af 36 huse, der har fået psykiatriske konsulenter – og det beklagede justitsministeren.

"Det er desværre endnu ikke lykkedes at få tilknyttet psykiatriske konsulenter til alle huse, og det er jeg meget ked af. Det skyldes til dels, at der er mangel på psykiatere, og at de kan være svære at få ud til de små arresthuse, hvor man ikke kan dække en fuld stilling," sagde Karen Hækkerup og fortsatte:

"Men hvis Muhammed ikke vil komme til bjerget, så må bjerget jo komme til Muhammed. Vi må i hvert fald finde en løsning, og derfor kigger vi også på, om vi kan slå nogle ting sammen eller udbrede

DET MENER FÆNGSELSFORBUNDET

- UNDGÅ AT DE SVÆRESTE PSYKISK SYGE ENDER I FÆNGSLERNE:** Der bør tages tiltag, som sikrer, at færre kriminelle med sindssygdomme bliver fængslet.
- FLYGT DE SVÆRESTE PSYKISK SYGE VÆK:** Det bør være nemmere at få sindssyge og selvmordstruede overflyttet til psykiatriske institutioner.
- OPRET PSYKIATRISKE AFDELINGER I KRIMINALFORSORGEN:** Opret psykiatriske afdelinger – fx fire steder i landet – med sundhedspersonale og specialuddannede fængselsbetjente.
- BEDRE SCREENING:** Placér farlige indsatte de rigtige steder i Kriminalforsorgen.
- STYRK BEMANDNINGEN:** Psykisk syge er mere tidskrævende end øvrige indsatte og kræver flere personaleressourcer.
- BEDRE POSTBESÆTTELSE:** De lokale sikkerhedsudvalg skal sikre, at postbesættelsen anvendes rigtigt i forhold til sikkerheden.
- STYRK PERSONALETS UDDANNELSE:** Medarbejderne bør være bedre rustede til at håndtere psykisk syge. I dag er fængselsbetjentene slet ikke – eller i meget begrænset omfang – uddannet til at hjælpe de psykisk syge. Medarbejdernes konflikthåndteringsevner bør også styrkes.

noget videoværktøj, så vi kan nå ud til alle arresthuse. For der er ingen tvivl om, at vi skal have stillet de her værktøjer til rådighed for alle husene."

AFVISER FORSLAG OM PSYKIATRISKE FÆNGSELSAFDELINGER
Som opfølgning på dette initiativ – som blev vedtaget tilbage i 2012 – prøvede Karina Lorentzen Dehnhardt med et forslag om at oprette specialiserede psykiatriske afdelinger på nogle fængsler.

"Når vi nu ikke har psykiatere nok, kunne det så ikke være en idé at lave et par afdelinger rundt omkring i landet, hvor man specialiserede sig i at håndtere indsatte med den ene eller anden diagnose – frem for at smøre få psykiatere tyndt ud over hele landet?"

Men det forslag affejede ministeren: "De psykisk syge skal ikke straffes ved at sidde i vores fængsler. Derfor skal dem, som er decideret psykotiske, identificeres og sendes videre til det psykiatriske system."

De øvrige indsatte med psykiske problemer skal ifølge Karen Hækkerup til Anstalten ved Herstedvester: "Vi har allerede et fængsel, hvor de, som har det værst, kan få den ypperste behandling. Så nej, vi skal ikke oprette flere psykiatriske afdelinger, men hellere sørge for, at der er psykiatrisk hjælp at hente ude lokalt."

Karina Lorentzen Dehnhardt sluttede – efter at have gentaget spørgsmålet om problemerne med vold mod betjente – samrådet af med at konstatere, at man nok ikke kom problemstillingen nærmere.

TO OVERFALD PÅ 14 DAGE I VRIDSLØSELILLE

For personalet på Statsfængslet i Vridsløselille huskes sommeren 2014 for to voldsomme overfald og flere mindre episoder, hvor psykisk syge fanger gik amok. Fagbladet mødte en af de betjente, som følte de psykisk syge fangers desperation på egen krop.

Af Andreas Graae

Afdeling A1. Afdelingen for de særligt farlige, flugttuede eller forstyrrede fanger på Statsfængslet i Vridsløselille. Det er her, vi møder Helge Petersen – her hvor han og hans kollegaer henover sommeren har været udsat for to voldsomme overfald fra psykisk syge fanger.

Helge Petersen har været fængselsbetjent på Vridsløselille i 34 år, og i de seneste 10 år han har gået på afdelingen, har det ikke stået så slemt til med overfald som denne sommer.

”Der har selvfølgelig altid været psykisk uligevægtige fanger, men de er blevet flere, og de er blevet mere forstyrrede. Tidligere kunne vi som regel få talt dem ned med et par cigaretter. Det kan vi sjældent længere. Når vrangforestillingerne overtager virkeligheden, så hjælper hverken fornuft eller smøger,” siger han.

Det hænger sammen med, at flere og flere psykisk syge fylder cellerne uden at få den behandling, de behøver. Og det kan godt gøre Helge Petersen gal, når han får indsatte ind, som med sikkerhed er psykisk syge.

”Det er frustrerende både for dem og os. De må jo slet ikke sidde her, det er imod både love og konventioner. Deres frustrationer tiltager i takt med, at deres sygdom får lov til at eskalere til den tager kontrol over dem.”

OVERFALD 1: SNITTEDE BETJENTE MED KNUST ASKEBÆGER
Det er sådanne frustrationer, der skaber de sprængfarlige situationer som overfaldet i juli, hvor en asylansøger fængslet på udlændingeloven gik amok.

I dagene op til overfaldet opfører han sig mærkeligt, forklarer Helge Petersen: ”Han afsondrer sig mere og mere fra de øvrige indsatte og levede i et syndigt svineri – hvilket jo er et tegn på sindssygdom. En dag hører vi ham rumstere voldsomt inde på cellen, hvilket får os til at kalde to mand ekstra op. Da vi lukker cellen op, står han med to sylespidse stumper fra et ituslået askebæger i hver hånd.”

Betjentene råber til ham, at han skal smide dem, men han nægter og gør tegn til, de i stedet skal komme ind til ham. Betjentene skyder efter flere advarsler peberspray mod ham – men så går det først for alvor galt.

”Det tænder ham helt af. Han går totalt amok og snitter mine to kollegaer. Den ene bliver snittet i halsen og to centimeter fra øjet,

den anden får dybe flænger i armen, mens jeg slipper med nogle knytnæveslag.”

Da fangen igen går til angreb, lykkes det betjentene at træde til side, så de kan komme bag på ham: ”Vi får ham rimelig hurtigt ned. Men det kunne være gået grueligt galt. Jeg tør slet ikke tænke på, at den ene kollega kun er to centimeter fra at miste synet på det ene øje.”

OVERFALD 2: FLUGTFORSØG ENDTE I TUMULT

Mindre end 14 dage efter bliver Helge Petersen og hans kollegaer udsat for endnu et overfald. Denne gang er det en velkendt indsat, som har afsonet i Vridsløselille gennem flere år. Men også han er blevet mere og mere mærkelig op til overfaldet.

”Som så mange andre fanger, har han ADHD, men det er ikke bare det. Han begynder at gå amok på medfanger og forsøger endda at tæve en af fængslets største fanger, hvilket man må sige er rimelig dumt. Han begynder også at høre stemmer og taler højtlydt med sine børn, når han er alene.”

Til at begynde med tror personalet, at vrangforestillingerne til en vis grad er falske i et forsøg på at få en bestemt medicin. Men vrangforestillingerne tager til, og rutsjeturen ned ad den mentale glidebane fortsætter.

En aften vil han pludselig ind til sine børn, som han er overbevist om venter på ham i besøgsrummet. Han tror, de er i fare og er desperat for at redde dem.

”Vi prøver at tale ham ned, men pludselig får han nøglerne ud af en af kollegaernes bælte. Derfra går det stærkt. Han trækker så hårdt, at metalnøglesnoren knækker, giver kollegaen et hårdt slag i brystet, så han flyver bagover, og så spæner han ud af døren og smækker den bag sig.”

I forsøget på at få fangen under kontrol bruger fængselsbetjentene efter flere advarsler peberspray og stave. Ligesom overfaldet tidligere ophidser det dog fangen yderligere, hvorefter han angriber betjentene. I tumulten på gulvet presser han sin mund tæt ind mod Helge Petersen og snapper efter hans hals og øre: ”Der blev jeg sgu bange. Det er aldrig rart, når nogen forsøger at bide én i halsen.”

En del spark og slag senere kommer der forstærkning, og det lykkes betjentene at pacificere fangen.

PAS PÅ MED PEBERSPRAYEN

For Helge Petersen står det imidlertid klart, at peberspray ikke var det rigtige middel i de to situationer. I det hele taget er det en dårlig idé at bruge den i små lukkede rum – og særligt over for mentalt ustabile fanger, mener han.

”Den virker faktisk helt modsat hensigten på de psykisk syge. De tænder bare endnu mere af og kommer nærmest i en slags trance, hvor de intet føler, men får frygtelige kræfter og kæmper for livet.”

I sådanne kaotiske situationer rammer pebersprayen reelt betjentene lige så hårdt som fangerne: ”Da vi ligger og slås med ham på gulvet, hoster og sprutter vi lige så meget som ham. Samtidig glider vi takket være olien fra pebersprayen, der lægger sig som en spejlglat skøjtebane.”

Peberspray kan dog være et udmærket magtmiddel i andre situationer, understreger han. Det er den eksempelvis en dag, hvor betjentene ikke kan få en psykisk syg fange ud af cellen og i stedet må ’gasse ham ud’ med pebersprayen: ”Det kan virke dramatisk, men der er det trods alt os, der har kontrollen og kan forberede os, så situationen ikke eskaleres.”

De farligste situationer er omvendt dem, der kommer som et lyn fra en klar himmel. Og dem er der nogle stykker af, når man har med mentalt ustabile og utilregnelige fanger at gøre, påpeger Helge Petersen.

”De fungerer på en anden måde end almindelige indsatte. Står vi over for en fange med galopperende paranoia, kan vi fortælle ham nok så mange gange, at han lider af vrangforestillinger. Men for ham er det jo virkelighed – for eksempel ham, der gik amok og stjal vores nøgler: det var ikke et flugtforsøg. Det var et forsøg på at redde sine børn – i hvert fald i hans verden.”

KUN FIRE TIMERS PSYKIATER OM UGEN

Derfor er det så enormt vigtigt, at der er tilstrækkeligt med sundhedsfagligt personale til stede på de afdelinger, hvor der sidder psykisk syge fanger. Men sådan fungerer det bare ikke i dag.

”Vi er i bund og grund slet ikke gearret til denne her type fanger på Vridsløselille. På en uge kommer der kun én psykiater fire timer og en psykolog 12 timer. De skal dække hele huset. 240 pladser. Det bliver reelt kun til 5-10 minutters samtale, hvor de får noget medicin. De får ikke nogen behandling.”

Til alt held har fængslet en sygeplejerske tilknyttet, som er uddannet i psykiatrien, hvilket hjælper personalet meget. Men det er kun lige her og nu.

Helge Petersen kunne godt tænke sig langt flere psykiatere og psykologer, som i et tættere samarbejde med fængselsbetjentene kunne tilbyde de psykisk syge fanger mere anstændige forhold – ligesom det eksempelvis er tilfældet på Anstalten ved Herstedvester. Men det er foreløbig ønsketænkning.

Helge Petersen blev overfaldet to gange i løbet af sommeren. Han mener ikke, at Kriminalforsorgen er gearret til at håndtere psykisk syge indsatte.

” Der blev jeg sgu bange. Det er aldrig rart, når nogen forsøger at bide én i halsen.”

LANDETS FARLIGSTE BRANCHE

Fængselsbetjentene arbejder i landets farligste erhverv set i forhold til, hvor dyrt det er at forsikre medarbejderne.

Af Søren Gregersen

Det bliver dyrere og dyrere for Kriminalforsorgen at forsikre sine medarbejdere. Udgifterne til Arbejdsmarkedets Erhvervs sygdoms sikring (AES) er firedoblet de sidste to år.

For blot to år siden lød forsikringsudgiften på knap 600 kroner per medarbejder. I år betaler Kriminalforsorgen 2.600 kroner. Altså mere end fire gange så meget. Desuden har AES indført en arbejdsskadeafgift, som betyder, at den samlede opkrævning nu løber op i 3.000 kroner per medarbejder.

Fængslerne tilhører samme branchegruppe som forsvar og politi, og i denne branche har millionerstatninger til syge medarbejdere sendt forsikringspræmien i vejret. Branchen er nu landets dyreste at forsikre medarbejdere i.

BIDRAG TIL ARBEJDSMARKEDETS ERHVERVS- SYGDOMSSIKRING PER MEDARBEJDER

BRANCHE	2014
Fængsler, forsvar, politi mv.	3.003 kroner
Bygge og anlæg	1.503 kroner
Landbrug, fiskeri og råstofudvikling	1.235 kroner
Industri	1.119 kroner
Sociale institutioner mv.	1.080 kroner
Skibsfart mv.	845 kroner
VVS og elektrikere	770 kroner
Handel i øvrigt	724 kroner
Persontransport, post, tele mv.	698 kroner
Energi- og vandforsyning	622 kroner
Sundhedsvæsen	498 kroner
Hoteller og restauranter	480 kroner
Engros- og detailhandel	398 kroner
Undervisning	348 kroner
Offentlig administration	346 kroner
Finansiering og forretningsservice	331 kroner

Det er ti gange dyrere at forsikre en fængselsbetjent end ansatte i finansverdenen. Kilde: AES

I den næstdyreste branche – bygge- og anlæg – betaler virksomheden kun det halve for at forsikre sine medarbejdere. En fængselsbetjent er altså dobbelt så dyr at forsikre som en stilladsarbejder.

Og sammenligner man med andre offentligt ansatte, er forskellen endnu større. Ansatte i den offentlige administration er ti gange billigere at forsikre end fængselsbetjente. Så selvom en kontorfuldmægtig risikerer at brænde sig på kaffemaskinen, er det dog stadig vand ved siden af den risiko, man løber ved at sige ja til et arbejde i et fængsel.

Det er primært fængselsbetjente med psykiske lidelser, som koster mange penge for forsikringsselskabet. I 97 procent af tilfældene drejer erstatningerne sig nemlig om psykiske sygdomme, når man kigger på udbetalingerne til ansatte i fængsler og domstole. Det er altså kun 3 procent af tilfældene, som handler om fysiske sygdomme. I nogle tilfælde udbetaler AES erstatninger på helt op til 4 millioner kroner i enkeltstager.

STIGENDE UDGIFTER

AES-ordningen bliver forvaltet af ATP. Her siger underdirektør Ulla Schjødt-Hansen, at kraftigt stigende udgifter til erstatninger de seneste fem år er årsagen til, at præmien er steget. Der er derfor opbygget et underskud i ordningen, som nu skal indhentes.

Det er blandt andet stigende udgifter til krigsveteraner, som koster penge. Desuden koster fængselsansatte mange penge. Dette illustreres ved, at fængslerne havde sin egen branchegruppe hos AES indtil for syv år siden. Dengang var AES-bidraget 11.000 kroner per medarbejder. Altså endnu højere end i dag.

At fængslerne i dag indgår i en bredere branchegruppe, betyder, at Kriminalforsorgen slipper med en billigere forsikringspræmie. Til gengæld er det en ulempe for de øvrige arbejdsgivere i branchen, som på denne måde er med til at finansiere sygeerstatninger for fængselsansatte.

KOSTER BESPARELSER NÆSTE ÅR

Selvom Kriminalforsorgen drager fordel af at være en del af en større branche, er direktoratet dog ikke ligefrem begejstrede for udgiften til AES. Firedoblingen i AES-bidraget fra 2012 til 2014 er en stor belastning på budgettet.

Kontorchef i Ressourcestyringskontoret, Jørgen Pedersen, oplyser, at Kriminalforsorgen i år skal betale over 10 millioner kroner i forsikringspræmie. Det kommer til at mærkes i fængslerne i 2015, som bliver nødt til at spare på andre områder for at få råd til forsikringspræmien.

ARBEJDET SLIDER

Fængselsforbundets formand, Kim Østerbye, er frustreret over, at fængselsbetjentene gang på gang topper listen over farlige job: "Der er desværre ikke noget, som tyder på, at det bliver mindre belastende at arbejde i landets fængsler og arresthuse. Tværtimod. Vi arbejder ofte alene i et miljø med latente trusler om vold. Det slider voldsomt på den enkelte," siger han.

Hvert år må 40 fængselsbetjente forlade deres job med en såkaldt helbredsbeholdning afskedigelse. I gennemsnit er de kun 47 år.

DREGENE BEGÅR MINDRE KRIMINALITET

Mens pigernes straffelovsovertrædelser har været uændret de senere år, er der sket et stort fald for drengene. Forskellen mellem de to køn er derfor mindsket, men drengene har fortsat et klart forspring. Det viser en ny rapport fra Justitsministeriet.

INITIATIV MOD VOLD I FRITIDEN

Beskæftigelsesminister Mette Frederiksen (S) vil forpligte arbejdsgiverne til at forebygge vold og trusler mod ansatte i fritiden. Derfor vil hun ændre Arbejds miljøloven, så loven også gælder i fritiden. Initiativet kommer efter, at Fængselsforbundet og andre faglige organisationer har gjort opmærksom på problemerne med chikane uden for arbejdstiden. For år siden viste en stor spørgeskemaundersøgelse blandt forbundets medlemmer, at hver tredje fængselsbetjent har oplevet chikane efter fyraften.

INKASSO FOR FYSIOTERAPI

Fængselsforbundet drøfter i øjeblikket den nye sundhedsordning med Kriminalforsorgen og har i den forbindelse samlet gode og dårligere erfaringer med ordningen.

At der kan opstå fejl, viser dette eksempel, som vi har modtaget fra et medlem: "Jeg skulle benytte fysioterapi efter et overfald i arresten. Fik henvisning via Sundhedsdoktor og bestilte tid. Fysioterapeuten sagde ved første møde, at henvisningen ikke gik igennem, men at det skulle de nok ordne. Jeg fik efterfølgende ti behandlinger og modtog en regning på 1.000 kroner fra fysioterapeuten. Jeg ringede til Sundhedsdoktor, og de sagde, at det ville de ordne. Jeg fik senere en rykker. Ringede igen til Sundhedsdoktor. Det ville de klare og beklagede. Et stykke tid efter fik jeg anden rykker og sagde det til min leder. For nylig fik jeg så et brev om, at sagen var blevet sendt til inkasso. Jeg ringede til Sundhedsdoktor. Talte med en sød dame, og de har igen lovet, at det skal de nok tage sig af. Om jeg så en dag bliver hevet i fogedretten, vil tiden vise."

MEDIEOMTALE MORGEN, MIDDAG OG AFTEN

Fængselsforbundet er indtil videre omtalt over 1.100 gange i aviser, radio og tv i år. Det vil sige mere end fire gange i gennemsnit hver dag.

BRUGERUNDERSØGELSENS TAL ER USIKRE

Til trods for at brugerundersøgelsens voldstal er usikre, har Direktoratet for Kriminalforsorgen alligevel udsendt dem til institutionerne uden at tage forbehold eller advare om usikkerheden. Direktoratet skrev om problemet på Kriminalforsorgens intranet i slutningen af september: "Man skal være varsom med at foretage sammenligninger af de enkelte institutioner," fremgår det.

Det er måske også underligt, at risikoen for vold er fem gange større i Statsfængslet i Ringe end i Statsfængslet Østjylland. Der er tale om to lukkede fængsler, som begge huser nogle af landets hårdeste kriminelle.

Inspektøren i Ringe kan altså ikke regne med de tal, hun har fået. Måske står det alligevel ikke så slemt til med volden mellem de indsatte i fængslet. Omvendt kan det være, at der i virkeligheden er mere vold i Østjylland, end hvad der står i rapporten.

Usikkerheden omkring tallene kom frem i forbindelse med, at Fængselsforbundet gengav voldtallene forkert i Fængselsfunktionæren i september. Vi havde medtaget 'ved-ikke'-besvarelser i voldtallene. Det burde vi have læst af en note i undersøgelsen. Her er de rigtige tal (men de skal altså tages med et gran salt).

HER ER DE RIGTIGE TAL:

Her er der MEST vold mellem de indsatte:

Statsfængslet i Ringe	37 %
Statsfængslet i Nyborg	28 %
Statsfængslet i Vridsløselille	27 %
Anstalten ved Herstedvester	25 %
Statsfængslet Renbæk	23 %

Her er der MINDST vold mellem de indsatte:

Statsfængslet Østjylland	7 %
Arresthusene i Fyn, Syd- og Sønderjylland	8 %
Arresthusene på Sjælland	9 %
Statsfængslet i Møgelkær	10 %
Arresthusene i Midt- og Nordjylland	11 %

EN POSTGANG FOR TIDLIGT I ASSENS

Nyheden om arresthusets permanente lukning skabte straks forventningsfuld glæde i Assens. "Det vil utvivlsomt medføre et værdimæssigt løft for områdets mange boliger," skrev det lokale folkeblad. Man mente også, at det nu ville blive nemmere at få afsat den tidligere politistation og det tidligere domhus. "Og hvem ved? Her er måske byens kommende vandrerhjem," skrev bladet. Det er dog for tidligt at begynde at måle op til reception og morgenmadsbuffet. Arresthuset er i første omgang kun lukket frem til nytår.

PENGENE PASSER PÅ FALSTER

Det er nu lykkedes at få udgifterne til det kommende statsfængsel på Nordfalster til at passe med budgettet på godt en milliard kroner. Kriminalforsorgen annullerede sidste sommer den første udbudsrunde, fordi det samlede tilbud lå langt højere end budgettet. Siden fulgte en proces, hvor hele projektet blev gennemgået og justeret. Fængslet skal stå færdigt i slutningen af 2016.

RIS OG ROS FRA TORTURKOMITÉ

Europarådets torturkomité har været på besøg i arresthusene i Odense og Århus, Vestre Fængsel, Statsfængslet i Vridsløselille, Politigårdens Fængsel, Statsfængslet i Ringe og Institutionen Ellebæk.

Torturkomitéen har efterfølgende kritiseret en række forhold. Komitéen var blandt andet bekymret for vold, trusler og sexchikane i Statsfængslet i Ringe. Komitéen gentog sin kritik af brugen af isolationsfængslinger. Og den pointerede, at det kan være farligt at bruge peberspray indendørs.

Det var dog ikke skidt alt sammen. Komitéen konkluderede, at der var gode relationer mellem de indsatte og ansatte i Danmark. De oplevede – en kende overrasket fornemmer man – at mange indsatte talte positivt om de ansatte. Det er en observation, som falder i god tråd med Kriminalforsorgens brugerundersøgelse.

BLACK COBRA, BLOODZ OG BANDIDOS I SAMME HUS?

Nu skal bandefolkene blandes i fængsler og arresthuse efter det såkaldte 'salt og peber'-princip. Det er en dristig strategi, som kræver konstant bevågenhed, mener kollegaerne på bandeafdelingerne.

Af Andreas Graae

For et år siden ville det være utænkeligt.

Black Cobra, Bloodz og Bandidos i samme fængsel. Endda på samme afdeling. AK81, Satudah og Loyal to Familia i lykkelig forening?

Det ville være gået galt. Der ville have ligget blødende fanger på cellegangene hurtigere, end man kunne nå at stave til peberspray.

Men sådan kan verden ændre sig på kort tid. Forholdet mellem banderne er lige nu så forsonligt – og antallet af afsonere med bandetilknytning så lavt – at Kriminalforsorgen gør op med den årelange praksis for at adskille bandegrupperinger. I stedet skal de placeres ud fra en samlet vurdering, siger sikkerhedschef i Direktoratet for Kriminalforsorgen, Michael Gjørup.

"Vi har valgt at ophæve den eksisterende placeringsnøgle og i stedet lade en samlet vurdering af rocker-bandemiljøet og den konkrete sammensætning i institutionerne danne grundlag for placeringerne. Det gør vi, fordi antallet af indsatte med relationer til bandemiljøet er det laveste i mange år, og fordi konfliktbilledet grupperne imellem er lille."

Han understreger dog, at sikkerhedsenheden løbende vil følge konfliktbilledet: "Vi har et glimrende samarbejde med politiet og andre myndigheder omkring bandemiljøet, og såfremt konfliktbilledet ændrer sig, vil vi hurtigt kunne iværksætte de nødvendige og relevante foranstaltninger."

Hvad vil I konkret gøre, hvis bandekrigen blusser op igen – vil I i så fald gå tilbage til den gamle sektioneringsform?

"Såfremt der måtte opstå en konflikt, går vi ind og vurderer, hvilke grupperinger, som er involveret, og herefter iværksætter vi de nødvendige tiltag. Om det bliver sektionering, kan jeg ikke love, men der vil blive taget hånd om det."

FORTSAT SEKTIONERING

Det beroliger imidlertid ikke helt Carsten Aagaard, der er lokalformand for Fængselsforbundet i Statsfængslet Østjylland. Han mener, at det vil være en stor fejltagelse at blande banderelaterede indsatte. Og det vil være en decideret katastrofe at lukke dem ud på almindelige fællesskabsafdelinger.

"Det har vi jo prøvet for nogle år siden her i Østjylland, hvor der var det ene overfald efter det andet. Hvis banderne kommer ud blandt almindelige indsatte, sætter de sig på hele afdelingen og udøver vold mod de svage fanger."

Det vil imidlertid ikke komme til at ske, garanterer sikkerhedschefen: "Indsatte med relationer til rockermiljøet vil fortsat blive anbragt på de særlige afdelinger på Vestre Fængsel, Vridsløselille, Nyborg og Østjylland. Det giver mere ro og gør det nemmere at håndtere de indsatte. Derfor er vores strategi fortsat mindre afdelinger – altså sektionering."

Det nye er blot, at man på eksempelvis Statsfængslet Østjylland blander bandefolkene på kryds og tværs. Og det går ifølge Carsten Aagaard rimeligt – vel at mærke så længe, de er gode venner.

"I dag sidder Bandidos og Hells Angels sammen, og det går faktisk fint. Men vi aner jo ikke, hvornår de bliver uvenner igen. Og her frygter jeg ikke så meget rockerne som indvandrebandede, der skifter tilhørsforhold, som vinden blæser. I så fald må man være parat til at sektionere ned igen – og her har vi en fordel på Østjylland, hvor vi kan opdele dem i grupper af seks, hvis vi får problemer."

EN DRISTIG STRATEGI

Den mulighed er imidlertid forbeholdt få store fængsler, hvor man kan placere grupperinger på forskellige etager. Det kan man ikke i de mindre arresthuse. Og det gør formanden for de sjællandske arresthuse, Henning Mørck, nervøs.

"Jeg mener, at det er en dristig strategi at bruge – især i de små huse, hvor det er stort set umuligt at holde forskellige bandegrupperinger adskilt. Så snart de er lukket ud ad celledøren, er de ude blandt alle de andre fanger."

På trods af bekymringen kan Henning Mørck dog godt se ideen med at prøve noget nyt. Han ser den nye strategi som en form for fortyndingsprincip, hvor man fordeler byrden mere ligeligt mellem husene: "Det gjorde for eksempel ondt på mig, da Arresthuset i Nykøbing Falster havde 16 fuldgældige Bandidosrockere siddende, mens andre huse ikke havde en eneste."

” I dag sidder Bandidos og Hells Angels sammen, og det går faktisk fint. Men vi aner jo ikke, hvornår de bliver uvenner igen,” siger Carsten Aagaard.

DET KAN FUNGERE, MEN...

Han ser derfor med optimisme på strategien, som han håber, kan være med til at drysse salt og peber mere ligeligt ud over husene. Men for at det kan fungere, skal særligt to betingelser være opfyldt.

"For det første kræver det uhyre stor årvågenhed fra direktoratets side. Sikkerhedsenheden skal følge konfliktbilledet mellem grupperne intensivt. Og så snart der viser sig det mindste tegn på en ny krig, skal husene kontaktes, personalet skal advares, forholdsreglerne skal træffes, og de pågældende fanger skal flyttes. Og det skal ske omgående."

Sidstnævnte er ifølge Henning Mørck afgørende, ikke mindst for kollegaernes tryghed – og det leder videre til nummer to betingelse: Når personalet ude på afdelingerne melder om konflikter med banderelaterede indsatte, skal de kunne flyttes med det samme.

"Kørselsdelen skal bare virke. Når vi står med nogen, vi skal have flyttet, fordi de laver ballade, så er det ikke noget med næste uge – så taler vi timer. Også selvom det er fredag aften eller tidlig søndag morgen, hvor politiet ikke har så god tid. Vi må ikke være afhængige af politiet. De er ellers flinke til at hjælpe, men nogle gange skal det bare gå stærkt – og der kunne man måske bruge nogle af de her nye udrykningsvogne, som Kriminalforsorgen har indført," foreslår han.

KIM ØSTERBYE: KRÆVER VÅGENT ØJE

I Fængselsforbundet er forbundsformand Kim Østerbye enig i, at det kan vise sig frugtbart at prøve noget nyt, så banderne ikke risikerer at være placeret som små klubhuse i fængslerne.

"Men for at personalet ikke skal komme i klemme i det her, kræver det et konstant vågent øje på, hvad der sker uden for murene grupperingerne imellem. Og her er det fuldstændig afgørende, at direktoratet hele tiden er knivskarp på at få advaret personalet som de første i tilfælde af konflikter."

2.000 BANDEMEDLEMMER

Det er svært at sige, hvor mange bandemedlemmer, der er i Danmark. Politiet holder øje med omkring 2.000 personer, fordi de mener, at de er tilknyttet en bande som for eksempel HA, Bandidos, Satudah, AK81, Black Cobra, Værebros, Mexican Teamwork, VHK, Brothers Souljazz, Devils Choice, Guardias Diablo, LTF, Bloodz, Blågård, Westside og Black Army.

DEN NYE ORGANISATION TRÆDER I KRAFT

Så er Kriminalforsorgens nye organisation i luften. Medarbejderne kommer til at arbejde på en ny måde, men vil fortsat være ansat i det enkelte fængsel eller arresthus.

Af Søren Gregersen

Dagligdagen former sig sikkert, som den plejer i fængsler og arresthuse, men noget er alligevel anderledes her i oktober. Chefen har nemlig fået en ny chef.

Hvor fængselsinspektørerne tidligere refererede direkte til direktoratet, er det nu områdedirektøren, de skal ringe til. På samme måde skal arrestforvarerne ringe til områdedelelsen, hvor det tidligere var arresthusinspektørerne.

Men selvom områdedirektørerne nu er rykket ind i de fire områdekantorer i Hobro, Kolding, Ringsted og København, er alle opgaver og medarbejdere ikke overført endnu. Hverken lovgivning eller de fysiske lokaler er på plads.

Kriminalforsorgen befinder sig lige nu i et limbo mellem den gamle organisation, som var opbygget efter produktionsapparatet, og den nye organisation, som er opbygget efter klientforløb og geografi.

Det er først til maj, at både opgaver og medarbejdere er helt på plads. Når man ændrer organisationer, har det nemlig også betydning for det juridiske grundlag, man arbejder efter, og lige nu passer reglerne ikke til organisationen. Der er 170 regelsæt, som skal ændres, og klientsystemet skal rettes til. Det skal alt sammen falde på plads i løbet af vinteren.

I første omgang er det derfor kun en fortrop, som er rykket ind på områdekantorerne. Og bygningerne skal renoveres, så kontorerne bliver først fuldt bemandede til foråret.

Udviklingschef i Direktoratet for Kriminalforsorgen, Lars Thuesen, er dog glad for, at man er nået så langt, at man officielt kan byde den nye organisation velkommen.

TRE SKÆRINGSDATOER

1. OKTOBER 2014: Områdedelelserne er på plads og områdekantorerne i drift. Opgaverne er dog kun delvist overført.

1. JANUAR 2015: Hovedparten af opgaverne overflyttes til områderne.

1. MAJ 2015: Den nye organisation er helt køreklar. Både opgaver, ledere og medarbejdere er overført til den nye organisation. Klient- og medarbejdersager løses nu i områderne.

"Vi har gået og trippet og ventet på, at områdedirektørerne blev udpeget. Nu står organisationen og dirrer. Der kommer langt mere power på nu," siger han.

Han har udstyret sin kontorvæg med store plancher for at skabe overblik over de mange processer, som er i spil. Lige fra indkøb af bærbare computere til overflytning af kompetencer fra tjenestesteder til de nye områdekantorer: "Jeg sender lige plancherne til dig, så du selv kan danne dig et overblik," siger udviklingschefen i telefonen.

Det viser sig, at der er mange ting, som skal falde i hak. Alene bilaget om 'opgaveoverdragelse på de enkelte faglige områder' består af 12 tætskrevne powerpointsider med skemaer med tidsplaner for indkøb af sikkerhedsudstyr, harmonisering af regler, bygningsdrift og meget andet.

LEDERE I VENTEPOSITION

En gruppe, som i høj grad kan mærke reorganiseringen, er lederne, for der bliver både skåret og rykket rundt på lederstaben. Derfor er det en større kabale, som skal på plads, når ledere og mellemledere skal placeres i den nye organisation.

En af dem, som har mærket usikkerheden, er personalechef Dion Christensen i Statsfængslet Østjylland. Han har ligesom andre ledere været igennem processen med interessetilkendegivelser, hvor den enkelte leder har haft mulighed for at komme med ønsker til sit fremtidige job.

Fremover skal han arbejde på områdekantoret i Hobro frem for på Enner Mark ved Horsens. Det betyder en køretur på 100 kilometer mere både morgen og aften.

"Personligt er det ikke optimalt, og det kan give problemer for familien, men professionelt er jeg godt tilfreds. Jeg har fået det job, som jeg ønskede mig," siger Dion Christensen.

Han er positiv over for reorganiseringen, men det er en hård proces: "Her på Østjylland går vi fra tre til to ledelseslag, hvor det typisk er den nederste gruppe, som bliver påvirket. Det er klart, at det er noget, som kan mærkes, og vi har i forvejen været igennem en hård periode med nedskæringer på bemanningen."

Han håber, at lederkabalens falder hurtigt på plads: "Det er klart, at man ikke kan tage alle beslutninger på en gang, men processen skal heller ikke trække for længe ud, hvis vi skal undgå den usikkerhed, ændringerne medfører for vores overvagtimestre og ledende værkemestre. Det påvirker driften og dermed de indsatte, som reorganiseringen netop sigter på at sætte i centrum."

NEDSKÆRING I DIREKTORATET

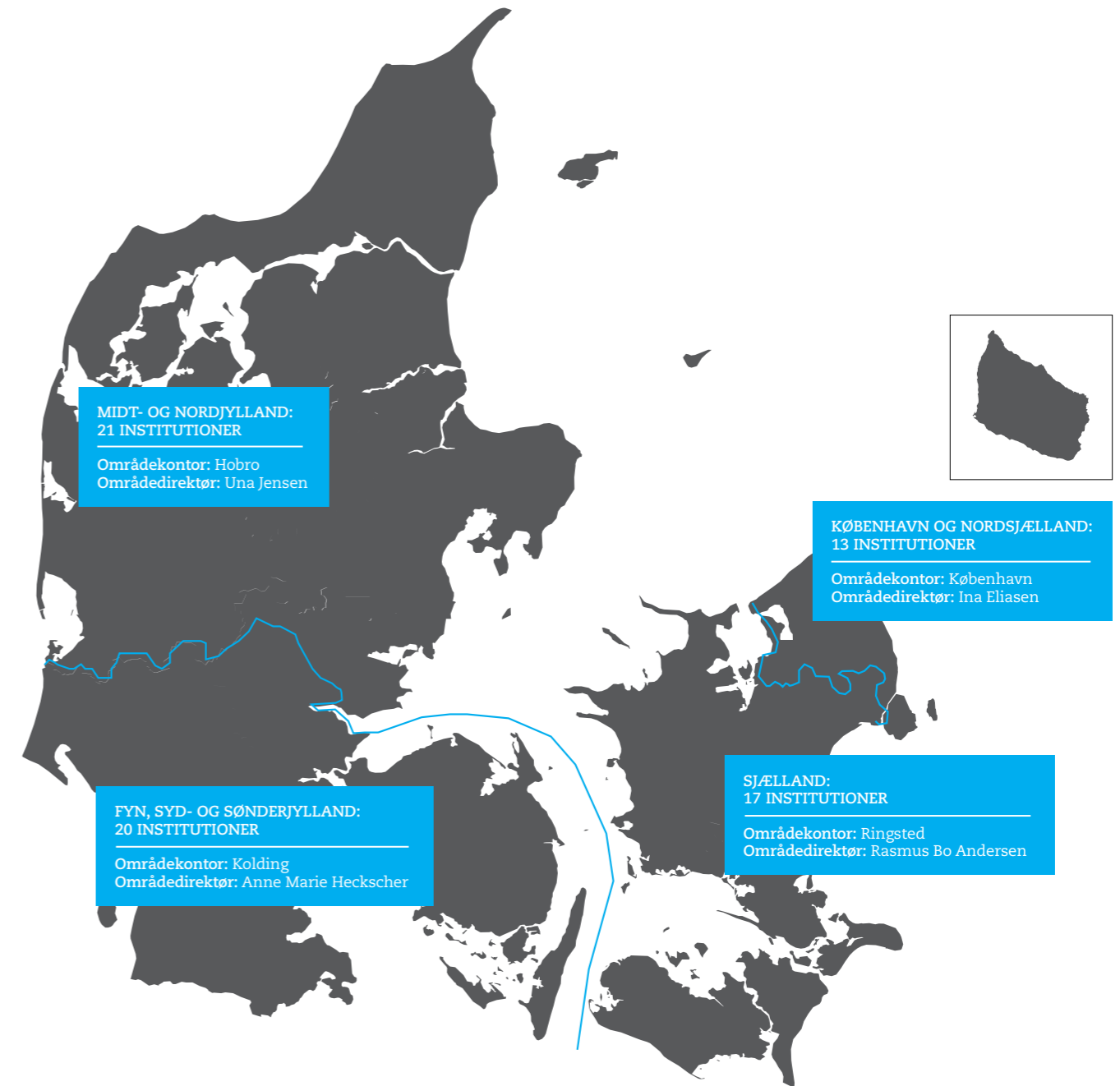
En anden gruppe som i høj grad kan mærke reorganiseringen, er medarbejderne i direktoratet og på KUC. Cirka 25 årsværk skal flyttes fra det centrale niveau til områdekantorerne for at styrke det regionale niveau. Og dertil kommer, at der skal effektiviseres. Så direktoratet bliver cirka 50 årsværk færre, når reorganiseringen er på plads.

Det ser ud til, at medarbejderflytningen kan klares ad naturlig vej. Der er altså ikke medarbejdere, som bliver tvunget til at flytte til Hobro eller Kolding. Den samme målsætning om frivillighed gælder for de medarbejdere, som flyttes rundt ude i områderne.

Arresthusinspektørerne kan i sagens natur også mærke reorganiseringen. Deres embede er nedlagt med den nye organisation, eftersom arresthusene også er lagt ind under de nye områder.

OPGAVEN I CENTRUM

Men selvom reorganiseringen i sin natur er en ledelsesreform, handler det i sidste ende ikke om at flytte rundt på skriveborde.

Det handler om at styrke organisationen, så den bliver bedre gearet til at løse sine opgaver.

I den gamle organisation var der ofte dobbeltarbejde i sagsbehandlingen. Den enkelte klient startede forfra, når han blev flyttet mellem institutioner, som organisatorisk var uafhængige af hinanden – eksempelvis et arresthus og et fængsel.

Den nye organisation er bygget op efter geografiske enheder, hvor hele produktionsapparatet fra varetægtsinstitutioner over afsoningsinstitutioner til udslusningsinstitutioner er underlagt samme chef.

"Det handler om at sætte opgaven i centrum. Så selvom man som medarbejder kommer til at arbejde samme sted, hvor man hele tiden har været, kommer man til at arbejde på en ny måde. Det er her, at vi forhåbentlig vil indkassere fordelene ved den nye organisation," siger Lars Thuesen.

Han oplyser, at medarbejderne også fremover vil være ansat i det enkelte fængsel eller arresthus. Til trods for at institutionen bliver lagt ind under en områdedirektør, vil det altså ikke ændre på, hvor man formelt er ansat.

LEDELSESHIERARKI

OMRÅDEDIREKTØR: Chef for områdets institutioner.

OMRÅDEDIREKTION: Områdedirektøren og enhedschefer på områdekantoret.

OMRÅDELEDELSE: Områdedirektøren, enhedschefer på områdekantoret samt et antal institutionsledere fra området.

OMRÅDEFORUM: Alle institutionsledere indgår i et ledelsesforum.

Herudover indgår områderne i en tværgående struktur på tværs af landet – såkaldte partnerskaber – hvor man samarbejder omkring IT, HR, ressourcestyring og straffuldbyrdelse.

” Sagsbehandling er tusind ting. Det kan for eksempel være, at du skal skaffe nye tænder til en indsat. Gør du det, har du en ven for livet.”

SAGSBEHANDLING SKABER TILLID MELLEMLINDSATTE OG ANSATTE

Er de mange timer foran en computer ikke en plage for fængselsbetjentene? Nej, lyder svaret fra fire betjente i Statsfængslet i Jyderup: ”Det er via sagsbehandlingen, at man lærer de indsatte at kende.”

Af Søren Gregersen

Politikerne satser på fængselsbetjentenes kompetencer i den seneste flerårssaftale for Kriminalforsorgen. Det er betjentene, som skal motivere de indsatte til at leve en kriminalitetsfri tilværelse, fremgår det.

I dagligdagen foregår det i høj grad via sagsbehandling. Det er her, at man afdækker de indsatte behov, kommunikerer med behandlere, kontakter kommuner og meget andet. Derfor er fagbladet taget til Statsfængslet i Jyderup for at høre, hvordan betjentene har det med opgaven.

Fængselsforbundets afdelingsformand Nina Odgaard har samlet tre fængselsbetjente ved kaffebordet i det vestsjællandske fængsel. Og hvis man tror, at sagsbehandling er en kedelig opgave, får man hurtigt et andet billede. Det er ikke en opgave, som skræmmer de fire betjente. De ser tværtimod mange kvaliteter ved papirarbejdet.

Mia Højgaard Jensen peger på, at det er grundstenen for relationsarbejdet: ”Jo mere man interesserer sig for de indsatte sagsbehandling, desto mere lærer man dem at kende. Det skaber tillid,” siger hun.

Gitte Broe Olsen supplerer: ”Det er ved skrivebordet, vi lægger en plan for fremtiden. Det er os, som fastholder og motiverer den indsatte til at komme videre.”

Hver fængselsbetjent har typisk fire indsatte, som de følger gennem afsoningen. Og arbejdet foran computeren er et fundament for et godt forløb, siger Lene Grønbæk: ”Det betyder, at man kender vedkommende godt og kan følge op senere.”

Hun understreger, at sagsbehandling ikke kun foregår foran en computer, når betjenten udfylder skemaer, journaliserer og så videre. Det kan også være en samtale på cellen med den indsatte og meget andet.

”Sagsbehandling er tusind ting. Det kan for eksempel være, at du skal skaffe nye tænder til en indsat. Gør du det, har du en ven for livet,” siger hun.

DYNAMISK SIKKERHED

For betjentene handler sagsbehandling både om resocialisering og sikkerhed.

Når indsatte og ansatte lærer hinanden at kende, mindsker det nemlig risikoen for vold og trusler. De indsatte opdager, at betjentene tager dem alvorligt og ser dem ikke bare som magtudøvere, men som nogle der vil hjælpe dem, og som de kan have tillid til.

”Det må du ikke skrive i artiklen, men der er faktisk fanger, som græder, når de forlader os,” siger Nina Odgaard.

FØLGE HELE FORLØBET

Selv når de indsatte forlader fængslet, ophører kontakten ikke nødvendigvis. Betjentene følger stadig de indsatte, hvis de kommer ud på en pension. Og de møder nogle gange de indsatte langt senere.

Mia Højgaard Jensen mødte for eksempel 11 tidligere indsatte ved et møde hos NA (Anonyme Narkomaner): ”De gav et kram og ville gerne fortælle, hvordan de havde det,” fortæller hun.

KASSETÆNKNING I KOMMUNERNE

Al sagsbehandling er dog ikke en dans på roser. Samarbejdet med kommuner kan nogle gange være op ad bakke.

Betjentene i Jyderup oplever, at det i for høj grad fungerer på kommunernes præmisser, og at kommunerne ikke altid prioriterer resocialisering, men at der til tider går kassetænkning i den.

De oplever for eksempel, at indsatte får afslag på at få dækket deres husleje af kommunen, hvilket betyder, at de ikke har en bolig at vende tilbage til, når de bliver løsladt.

”Så går der sport i det. Vi bliver ved med at ansøge, så den indsatte ikke mister sit eksistensgrundlag,” siger Lene Grønbæk.

Og det er ikke altid, at kommunerne følger op på Kriminalforsorgens indsats. Det gælder for eksempel misbrugsbehandling: ”Alle de ressourcer, som vi bruger, kan være skønne spildte kræfter, hvis kommunen bare synes, at den løsladte skal passe sig selv,” siger Nina Odgaard.

Betjentene håber derfor, at samarbejdet kommer til at virke bedre. Eksempelvis kan kontanthjælpsreglerne være en jungle at komme igennem. Her kunne det være godt med bedre og mere løbende information.

HELLERE LØBE EN TUR

Sagsbehandlingsopgaven tager også tid fra andre opgaver.

”Det er sjovere at løbe en tur med de indsatte. Det kommer man ikke udenom, men sagsbehandlingen er en del af jobbet,” siger Gitte Broe Olsen.

Sidste spørgsmål til de fire betjente: *Hvorfor er det kun kvinder, som sidder her. Gider mændene ikke sagsbehandling?*

”Det er rent tilfældigt. Vi har bestemt også mænd, der er topdollar til sagsbehandling,” lyder svaret ved bordet.

Fire betjente i Statsfængslet i Jyderup. Fra venstre: Nina Odgaard, Mia Højgaard Jensen, Lene Grønbæk og Gitte Broe Olsen.

GODE RÅD HVIS DU BLIVER ANKLAGET I EN DISCIPLINÆRSAG

Svar kun på det, som du bliver spurgt om. Det er et af de råd, som Fængselsforbundets advokat, Stine Gry Johannessen, giver til medlemmer, som bliver involveret i en disciplinærsag.

Af Søren Gregersen

Fængselsbetjente skal leve op til skærpede krav til deres adfærd. Som repræsentanter for staten skal de nemlig opføre sig ordentligt både i fritid og arbejdstid.

Hvis man ikke lever op til tjenestemandskravene, risikerer man en disciplinærsag og i værste fald afskedigelse. Sagerne er heldigvis relativt sjældne, men hvis man alligevel kommer under anklage, er der god grund til at tænke sig som.

En disciplinærsag er nemlig typisk ikke sort-hvid. Der kan være mange forskellige udlægninger af det hændelsesforløb, som har ført til, at en sag bliver rejst. Måske er medarbejderen lodret uenig i den anklage, som arbejdsgiveren rejser.

Derfor er det ikke ligegyldigt, hvordan man agerer ved en forhørs-samtale. Det siger forbundets advokat, Stine Gry Johannessen, som har assisteret ved mange disciplinærsager i Kriminalforsorgen og politiet.

Hendes råd er, at man skal være klar fra starten. For det er en alvorlig sag at blive anklaget for et regelbrud. Bliver man dømt efter straffeloven ved en civil domstol – for eksempel på grund af et værtshusslagsmål – vil det formentlig resultere i en afskedigelse.

"Det er vigtigt at være vågen fra starten. Og selvom man klarer fri-sag ved en straffesag, får man måske alligevel en tjenestemandssag oven i hatten og bliver fyret," siger Stine Gry Johannessen

Hun peger også på, at det er vigtigt, at man ved forhørssamtalen alene svarer på det, man bliver spurgt om, og at man kun svarer det, man kan huske: "Gæt ikke – heller ikke selvom du bliver spurgt om det samme igen og igen. Hvis du gætter forkert, risikerer du at

miste hele din troværdighed. Og det er en ærlig sag ikke at kunne huske alle detaljer," siger advokaten.

ER DET INDSATSEN VÆRD?

Hun understreger også, at man som betjent skal tage stilling til, om det er værd at køre en længere sag, hvis man mener, at man uretmæssigt er blevet idømt en sanktion. En sag kan nemlig trække ud i flere år.

"Det er vigtigt, at man gør op med sig selv, om det er det, man vil som menneske. Altså om man vil gå igennem et længere sagsforløb for at få ret. Jeg spørger altid, om de mener, at det er indsatsen værd i forhold til at komme videre i livet."

HÅRD LINJE

At man bør tage en tjenestemandssag meget alvorligt, skal også ses i lyset af, at Kriminalforsorgen anvender en hård linje i disciplinærsager.

Fagbladet tog emnet op i en artikel i 2013. I artiklen blev fængselsbetjente sammenlignet med politibetjente, som også er underlagt tjenestemandsløven.

Det viste sig, at Kriminalforsorgen ofte bruger hårdere sanktioner over for sine medarbejdere end politiet. I 2011 var der kun én disciplinærsag ud af 93 i politiet, som endte med en afskedigelse. Samme år blev otte fængselsbetjente afskediget i disciplinærsager.

Og det høje antal afskedigelser skyldtes ikke nødvendigvis, at fængselsbetjentene var mindre disciplinerede end deres kollegaer i politiet.

Kigger man på sammenlignelige sager, blev fængselsbetjente ofte dømt hårdere end politibetjente. Eksempelvis slap en politibetjent med en irrettesættelse for at tildele en person 2-3 slag med politistaven, selvom personen var ved at forlade den kirke, som politiet var i gang med at rydde. Derimod blev en fængselsbetjent fyret for at anvende unødigt magt og upassende sprogbrug over for en beruset indsat.

Tilsvarende blev en fængselsbetjent afskediget, efter vedkommende havde fået en betinget dom ved en civil domstol for at skubbe en kvinde op ad en mur på et værtshus. En politimedarbejder slap noget billigere, da han eller hun havde fået en betinget dom for at skubbe en person ned på gulvet og trampe vedkommende i hovedet. Medarbejderen fik en bøde på 5.000 kroner, men blev ikke afskediget.

INGEN ADGANG TIL TIDLIGERE SAGER

I modsætning til politiet giver Kriminalforsorgen ikke offentlig adgang til disciplinærsager.

Det er meget nemmere at få et overblik over, hvordan politibetjente bliver irrettesat, når de træder ved siden af reglerne, end når fængselsbetjente gør det. Politiet har nemlig en hjemmeside, hvor man kan se alle anmeldte disciplinærsager tilbage til 2007.

Den enkelte sag er anonymiseret, men man kan læse et sagsresumé og se, hvilken afgørelse der blev truffet. Eksempelvis blev en medarbejder i politiet indberettet for at have været spirituspåvirket i tjenesten i 2012. Vedkommende havde 'drukket et mindre kvantum Jägermeister', fremgår det af sagsresumet. Sagen resulterede i en advarsel.

Hvis en anden politibetjent får hang til Jägermeister eller lignende, er det nemt for både arbejdsgiver og arbejdstager at vurdere, hvad denne type forseelse normalt vil koste i form af en disciplinær sanktion. De kan blot slå det op på hjemmesiden. Sådan er det ikke i Kriminalforsorgen, der ikke har samme database.

Det forringer retssikkerheden, mener Fængselsforbundets advokat Stine Gry Johannessen. Hun kalder Kriminalforsorgen for et "lukket system" sammenlignet med politiet.

"Politiet lægger alle sager ud elektronisk. Det betyder, at jeg kan scrolle mange år tilbage. Det kan man ikke i Kriminalforsorgen. Derfor er det meget nemmere at lande en disciplinærsag hos politiet, hvor man kan se tidligere praksis, end i Kriminalforsorgen," siger advokaten.

Og det er også et problem for borgernes retssikkerhed, påpeger hun. Hvis en politibetjent er for hårdhændet ved en borger, kan borgeren og offentligheden se, hvilken sanktion betjenten efterfølgende indkasserer.

Det samme gør sig ikke gældende, hvis en indsat bliver forulempet. Borgerne kan ikke se, om fængselsbetjenten blev irrettesat eller fyret: "Det er vigtigt for borgernes retssikkerhed, at der er åbenhed i disse sager," siger Stine Gry Johannessen.

Kriminalforsorgen har dog ikke planer om at oprette en database, oplyser HR-chef Marianne Fæster Nielsen.

"Politiet har en udmærket database, som er meget informativ. Hvis vi i Kriminalforsorgen skulle gøre lignende, ville det desværre betyde, at anonymiteten for den enkelte ville blive brudt, fordi vi er færre ansatte og har faste tjenestesteder."

Hun vil dog gerne skabe øget åbenhed om de disciplinære forhold for de ansatte: "Det er jeg indstillet på at drøfte med forbundet, og vi vil invitere til et indledende møde i efteråret. Så håber jeg, at vi kan komme frem til en model," siger HR-chefen.

SANKTIONER MOD TJENESTEMÆND

FRA HÅRDE TIL MILDE SANKTIONER:

- 1: Afskedigelse
- 2: Degradering
- 3: Overførsel til andet arbejdssted/stilling
- 4: Bøde
- 5: Irrettesættelse
- 6: Advarsel

Kilde: Tjenestemandsløven

BLÅ BLINK PÅ FANGETRANSPORTERNE

Som noget nyt må Kriminalforsorgens personale køre med sirener og blå blink på transportere med særligt farlige fanger. De første 30 betjente fra Københavns Fængsler har været på kursus.

Af Andreas Graae

Godt nyt til fængselsbetjente, der altid har haft en drøm om at sætte sig bag rattet i et udrykningskøretøj: Nu må Kriminalforsorgen køre med udrykning under transport af særligt farlige eller undvigelsestruede fanger.

Det sker blandt andet for at minimere risikoen for befrielsesaktioner. Men også – helt banalt – af hensyn til trafikikkerheden, oplyser Kriminalforsorgens sikkerhedschef, Michael Gjørup.

”Vi har en lang række sikkerhedsopgaver, hvor der til tider er påkrævet hurtig og effektiv assistance for at undgå, at en konflikt-situation udvikler sig. Derudover deltager vi i en del eskortekørsel sammen med politiet. I disse tilfælde har det vist sig, at der er et behov for, at vores køretøjer også er udstyret med lys- og lydmarkering for at undgå trafikfarlige situationer,” siger han.

I første omgang har 30 fængselsbetjente fra Københavns Fængsler været en tur på køreteknisk anlæg for at træne udrykningskørsel. Og valget af Københavns Fængsler som pilotprojekt er ikke tilfældigt, forklarer afdelingsleder på Københavns Fængsler, Michael Vest.

”Vi har ofte oplevet behovet, når vi har kørt eskortekørsel med politiet – og det kommer vi i endnu højere grad til i den kommende tid i forbindelse med arrestanter i Christianiasagen. Nu vil personalet få bedre mulighed for at komme ud af potentielt farlige situationer.”

UDRYKNINGSKURSUS PÅ TRE DAGE

DAG 1 får deltagerne styr på de fysiske love, som sætter rammen for, hvad der kan lade sig gøre i virkelighedens verden.

DAG 2 lærer deltagerne teorierne og bekendtgørelserne for udrykningskørsel og får praktisk viden om by- og landevejskørsel.

DAG 3 arbejdes der videre med køreteknikken, som nu krydres med kombinationsøvelser, avancerede bremse- og undvigelsesøvelser samt kurver-, kolonne- og kortegekørsel.

Kurset i udrykningskørsel bliver udbudt af Kriminalforsorgens Uddannelsescenter. Personale fra Kriminalforsorgens institutioner – primært fra de lukkede – kan optages på kurset fra slutningen af året.

Michael Vest har selv været med til at tilrettelægge udrykningskurset sammen med Kriminalforsorgens Uddannelsescenter og sikkerhedsenheden. Han er godt tilfreds med, at man på meget kort tid har formået at stable et pilothold på benene.

”De første tilbagemeldinger har været meget positive. De betjente, der har deltaget, føler sig nu godt klædt på til at køre udrykningskørsel, når det viser sig nødvendigt,” siger han.

PULSEN STIGER

Tommy Abildgaard er en af de fængselsbetjente fra Københavns Fængsler, der har deltaget på det første pilothold. Han mener i høj grad kurset har rykket grænserne for, hvordan han kører bil.

”Det var meget kompetente instruktører, der har lang erfaring med at instruere både politielever og reddere. Køreteknisk lærte vi en masse – blandt andet at bremse hårdere ned og tage skarpe sving. Det var rart for alvor at afprøve materiellet, for eksempel hvor hurtigt man kan bremse en af de store cellevogne ned.”

En af øvelserne bestod i zigzag mellem kegler på glatbane ned ad bakke i høj hastighed. Og i en anden øvelse skulle Tommy Abildgaard kommentere alt, hvad han så under kørslen, mens instruktøren ved siden af observerede.

”Min puls steg gevaldigt, mens jeg kørte. Adrenalin pumper jo ud i kroppen, når man skal koncentrere sig om mange ting på én gang, så det gælder om at holde hovedet koldt og ikke lade sig rive for meget med,” siger Tommy Abildgaard.

IKKE HØJ FART I FOKUS

Det er imidlertid ikke høj hastighed, der er i fokus på kurset – det er derimod sikkerheden og en mere glidende kørsel gennem trafikken, understreger Michael Vest.

”Vi skal jo ikke ud at fange forbrydere, så vi træner ikke højhastighedskørsel. Vi skal primært sikre flow i trafikken for ikke at gøre os sårbare i eksempelvis lyskryds,” siger han.

Det bliver formentlig heller ikke hver dag, der bliver tændt for de blå blink på de sorte cellevogne, mener Michael Gjørup.

”Ud over eskortekørsel med politiet særligt i Københavnsområdet, bliver det langt fra en hverdagsbegivenhed. Direktoratet er ved at lægge sidste hånd på Kriminalforsorgens cirkulære om udrykningskørsel, og der skal være tungtvejende sikkerhedsmæssige hensyn i forbindelse med særlige personbevogtningsopgaver, før institutionens vagthavende kan træffe beslutningen om udrykningskørsel.”

” Min puls steg gevaldigt, mens jeg kørte. Adrenalin pumper jo ud i kroppen, når man skal koncentrere sig om mange ting på én gang,” siger Tommy Abildgaard.

EN ANDERLEDES DEBATAFTEN PÅ VESTRE

Et velbesøgt debatmøde på Vestre Fængsel kom vidt omkring i forsøget på at nytænke fængselsstraf.

Af Andreas Graae

Aldrig før har så mange civile borgere været lukket ind bag murene på Vestre Fængsel som den 10. september. Det var den socialdemokratiske folketingskandidat, Kristian Westfall, der havde inviteret til rundvisning i fængslet med efterfølgende debataften. Interessen for arrangementet var så stor, at han måtte lukke for tilmeldinger.

Udover sit politiske arbejde har Kristian Westfall været med til at sende folk i fængsel som domsmand i Københavns Byret. Og sidst men ikke mindst har han arbejdet på forbundskontoret i Valby – blandt andet som skribent her på fagbladet.

”Man kan glæde sig over, at muren omkring Vestre Fængsel er så høj, når der er så mange af jer interesserede, der gerne vil ind,” indledte han debataftenen, der bød på oplæg og debat ved fængslets inspektør, Ina Eliassen, den tidligere indsatte, Kate Maria Vinther, og radioværten Lau Svendsen.

LANGT FRA LUKSUSHOTEL

Fængselsinspektøren lagde ud med en kommentar til sin meddebattør, Lau Svendsen, og andre, som har sammenlignet danske fængsler med luksushoteller.

”Uanset hvor man kommer fra, så er en låst dør en låst dør. At sidde indespærret på otte kvadratmeter er indgribende for alle – og det er der altså ikke meget femstjernet hotel over,” sagde hun.

Det kunne den tidligere langtidsafsoner Kate Maria Vinther kun tilslutte sig. Hun kaldte sin oplevelse af at sidde fængslet som ’chokerende’ og et ’demokratisk tomrum’. Derfor fik hun efter sin løsladelse lyst til at arbejde for at forbedre forholdene i de danske fængsler – med projektet ’Det lærende fængsel’.

”Vi bruger alt for mange penge på straf i dag, og fængslerne er primært blevet arnested for psykisk sygdom, stofmisbrug, arbejdsløshed og langtidssygdom. Hvad nu hvis vi i stedet arbejdede for at gøre de indsatte til entreprenører for deres liv? Mange af dem er jo kreative idémagere og iværksættere, og det bør vi som samfund stimulere, da det vil gavne samfundsøkonomien,” sagde hun.

ØKONOMISK TALBOMBARDEMENT

På det punkt var hun faktisk ikke så langt fra aftenens tredje debattør, Lau Svendsen. Som økonom og vært på programmet ’Millionærklubben’ på Radio24Syv er han vant til at jonglere med tal. Det gjorde han i en provokerende kronik i Berlingske Tidende fra december sidste år med overskriften ”Fængsel til 4 millioner kroner per kvadratmeter”. Her skriver han, at det ville være billigere at sende indsatte til et ferieresort i Sinaiørkenen – eller leje Bella Sky hotel.

Han fortsatte i samme spor under debatten: ”Det nye fængsel på Nordfalster kommer til at koste over en milliard kroner. Det svarer til fire millioner kroner per beboer. Staten betaler ikke moms til sig selv, så det rigtige tal er 25 procent højere, altså fem millioner kroner per delinkvent, hvis vi som skatteborgere skal sammenholde det med vore egne forhold.”

Svendsens forslag fik naturligt nok tilhørerne op af stolene. Men debatten bøjede snart tilbage på vant spor, da en tilhører ville høre, hvad de tre debattører hver især forstår ved resocialisering. Og efter en livlig debat takkede Kristian Westfall af og roste de fremmødte for stort engagement og en konstruktiv dialog.

Folketingskandidat Kristian Westfall inviterede til rundvisning og debataften på Vestre Fængsel.

NY TILLIDS- REPRÆSENTANT PÅ SØBYSØGÅRD

Af Andreas Graae

Hvornår startede din tillidskarriere?

Jeg startede i Kriminalforsorgen i 2000. De første to år var jeg i Statsfængslet i Nyborg, hvorefter jeg kom til Søbysøgård. Kort efter begyndte jeg foreningsarbejdet som menigt bestyrelsesmedlem. Det var jeg en årrække, indtil jeg tog et par års pause. Men så trådte jeg igen ind i bestyrelsen – denne gang som næstformand. I marts 2014 blev jeg så formand, da vi stod i en situation, hvor vi manglede en til at tage over. Jeg havde ellers altid sagt, at ’formand, det blev jeg aldrig’ – men tingene kan jo ændre sig.

Hvad vil du lægge vægt på i dit arbejde for medlemmerne?

Vi har det godt her på Søbysøgård, men vi skal ikke læne os tilbage. Jeg tror på, at uanset hvor godt vi har det, så kan vi altid få bedre arbejdsforhold. Og det er det, vi skal arbejde for.

Hvad regner du med, bliver din største udfordring som tillidsrepræsentant?

Min største udfordring er og bliver det nye lukkede fængsel, som skal åbne på Søbysøgård i år. Et lukket regime er jo helt nyt for Søby. Der ligger derfor en stor udfordring i at optimere arbejdsforholdene for dem, der skal arbejde der. Bemandingen er endnu ikke på plads, men vi vil helt klart arbejde for at få en rigtig god bemanding. Vi skulle stadig gerne kunne kalde Søby for et godt fængsel at arbejde i – og ikke ende i statistikken for fængsler med meget vold.

Hvordan kan Fængselsforbundet styrke dig i dit faglige arbejde?

Vi skal bevare vores møder, hvor vi også har en del erfaringsudveksling. Og Fængselsforbundet skal blive ved med at informere, som de gør i dag. Det er rart med nogen at støtte sig op af.

NAVN: Kim Mahmens
STILLING: Fængselsbetjent
AFDELING: Statsfængslet på Søbysøgård
ANCIENNITET: Ansat i Kriminalforsorgen i 2000

INVITATION 75 ÅRS JUBILÆUM 1939 – 2014

HERSTEDVESTER AFDELING

I ANLEDNING AF LOKALAFDELINGENS
JUBILÆUM AFHOLDES RECEPTION

TORS DAG DEN 30. OKTOBER 2014 KL. 13.00–16.00
I PERSONALEHUSET PÅ LARSENS PLADS
(HOLSBJERGVEJ 20, 2620 ALBERTSLUND)

Vi håber, at både nuværende og tidligere medlemmer, kollegaer og samarbejdspartnere vil kigge forbi og medvirke til at fejre dagen.

Med venlig hilsen
Afdelingsformand John Rasmussen

OFFERRÅDGIVNINGEN TILBYDER HJÆLP

Det kan sætte dybe spor, hvis du ikke får hurtig hjælp efter en voldsom eller chokerende begivenhed. Ofre og vidner, der har oplevet noget traumatisk som for eksempel vold, overfald, selvmord, ulykker eller dødsfald, kan have svært ved at tænke.

Offerrådgivningen tilbyder hjælp i denne situation. En offerrådgiver kan hjælpe dig til at få sat ord på de voldsomme oplevelser, tanker og følelser, hjælpe med konkrete ting eller bistå med kontakten til det professionelle behandlingssystem.

Som fængselsbetjent kan du også komme til at stå med en kollega eller en indsat, der kræver anden vejledning end den, det ligger i din funktion at give. Her kan Offerrådgivningen være din forlængede arm.

Brugere af Offerrådgivningen er garanteret anonymitet og bliver ikke registreret. Rådgiverne har tavshedspligt.

Du kan læse mere og finde din lokale offerrådgiver på offerraadgivning.dk.

